

Kvinderne og Partierne.

Karen Johansen, Holstebro, var den første Indleder, Dr. *Hedvig Reinhard*, København, den anden.

Det er blevet mig overdraget at indlede en Forhandling om Emnet: „Kvinderne og de politiske Partier“. Da Tiden er meget knapt tilmaalt, skal jeg ikke komme ind paa noget Forsvar eller Angreb paa de politiske Partier, skønt der kunde være adskilligt at sige om den Ting; jeg vil gaa lige til Sagen og prøve at paavise, hvorledes Kvinder, der fuldt ud slutter sig til det Formaal D. Kv. har udtrykt i sine Loves § 1, under de nuværende Forhold kan udføre et Arbejde i de politiske Partier for at naa frem mod dette Maal samtidig med, at de virker for Løsningen af de andre Samfundsspørgsmaal, politisk Arbejde giver sig af med.

Det første Maal, D. K. har sat for sit Arbejde, er at udvikle og dygtiggøre Kvinder til den fuldmyndige Borgers Ansvar og Arbejde. Kan vi enkelte Medlemmer i de politiske Partier udrette noget, der kan føre Kvinder nærmere dette Maal? En af de Ting, Kvinder saa vel som Mænd trænger til for at blive fuldmyndige Borgere, er Oplysning. Kan man faa en saadan i de politiske Partier? Her til kan svares baade *ja* og *nej* — man kan faa Oplysning, men som Regel farvet af Partiopfattelsen; de Kvinder og Mænd, der udelukkende søger deres politiske Oplysning inden for et bestemt Parti og holder sig borte fra al anden Paavirkning, vil aldrig naa at blive fuldmyndige Borgere; vil man blive det, maa man søge andre Kilder til Oplysning. For os Kvinder kan D. K. blive og skulde det være en saadan Kilde; og de vaagne Kvinder, der staar i et Parti, gør D. K.s Arbejde ved i deres Parti at aabne Mænds og Kvinders Øjne for de Steder, hvor man kan faa ufarvet Oplysning. Netop i og indenfor Partiet er der en stor Arbejdsmark; der kan man komme til Kvinder, som aldrig af sig selv kommer til D. K. eller bryder sig om dets Formaal. Vi kan nemlig være sikre paa, at der nok skal komme Kvinder, mange Kvinder indenfor de forskellige Partier, selv om vi Medlemmer af D. K. af Frygt for at vore rene Hænder skal blive berørte af det Smuds, vi synes, der klæber ved alle Partier, holder os langt borte fra disse.

Vi udretter intet med at forarge os

over, at Masser af Kvinder, der har staaet fuldstændig ligegyldige over for det politiske Oplysningsarbejde, D. K. hidtil har udført, melder sig ind i de politiske Partier. De gør det i alle Egne af Landet; vi maa regne dermed og handle derefter. Nøjes vi med at korse os over de slomme Partier, der indfanger de uvidende, som vi synes ligegyldige Kvinder, i deres Garn, men lader vi for Resten disse Kvinder skøtte sig selv, fører det meget let til, at Stemmeretten, der skulde være det bedste Vaaben i Kampen for at naa det Maal, § 1 opstiller, tværtimod kan komme til at hindre os i at naa dette Maal. Anderledes bliver det, hvis de Kvinder, der før de fik Stemmeret, i lige ringe Grad havde beskæftiget sig med Kvindesag og Politik, indenfor Partierne møder Kvinder og Mænd, der har Forstaaelse af og kæmper for Gennemførelsen af vort største Maal: Kvinders fulde Ligestilling med Mænd. Alle Vegne, hvor Kvinderne er, der skal vi være; for der skal Slaget staa. Derfor ønsker jeg, at enhver Kvinde, der forstaar, hvad der er Kvindesagens Kærne og Maal, maa kunne finde sin Plads inden for et af de politiske Partier, netop der tiltrænges hendes Arbejde, og netop der vil det kunne gøre Gavn.

Særlig naar det gælder D. K.s største Maal, er der Brug for os der. Skal vi naa til Kvinders fulde Ligestilling med Mænd i Familie, Samfund og Stat, maa der arbejdes derfor paa Tingene af Mænd og Kvinder, der er i Overensstemmelse med Dansk Kvindesamfunds Program. Hvordan skal vi faa den Slags Mænd og Kvinder valgt? Kun ved at faa Indflydelse paa, hvem der opstilles til Kandidater, og ved, at vi hver Gang, der foreligger et Lovforslag, der vedrører Mands og Kvindes indbyrdes og gensidige Forhold, hvad enten de er af økonomisk eller anden Art, sørger for, at den opstillede Kandidat eller Rigsdagsmand klart maa udtale sin Stilling til denne Sag, saa at han eller hun, naa rdet gælder, ikke vil komme i Modstrid med sit givne Ord. Adgang til Indflydelse paa Kandidatspørgsmaalet faar man, som Forholdene nu er, og det er de nuværende Forhold, vi maa gaa ud fra — hvis man enten staar i et Parti eller selv danner et Parti. De, der staar udenfor Partierne, faar ingen Indflydelse, da det udelukkende er de organiserede Partier, der opstiller Kandidaterne med rimelig Udsigt til at faa dem

valgt. Er de først opstillede, har enhver udenfor Partierne naturligvis frit Lov til at stemme paa dem, men Forholdene kan være saadan, at den Frihed er grumme lidet værd. I den sidste Menneskealder har D. K. haft ikke ringe Indflydelse paa Lovgivningen; hvad Indflydelse vi vil faa i den kommende Tid, vil afhænge af, hvordan vi forstaar at benytte Stemmeretten, men særlig af, om vi forstaar at gøre vor Indflydelse gældende, naar Kandidaterne til Rigsdagsvalg opstilles. Naar det sker, maa vi være paa Pletten i Partierne og hævde vore Krav; gør vi det, er der al Sandsynlighed for, at der bliver taget Hensyn til dem. Det vil være saa sin Sag at afvise dem; man vil nemlig snart opdage, at selv om det store Flertal af Kvinder indenfor Partiet slet ikke af sig selv vil tænke paa at rejse Kravet: „lige Ret for Mand og Kvinde“, vil de føle sig i høj Grad brøstholdne, hvis det afvises; de vil føle det som en Haan, der vises dem, og det kan paa Valgdagen blive nok saa skæbnesvangert for Kandidaten. Derfor kan Betydningen af, at der indenfor hvert politisk Parti staar Kvinder, der er i fuld Overensstemmelse med D. K.s Program, og som kan og vil hævde det, ikke overvurderes. Ja bliver der sagt, det gælder de Kvinder, som kan tale og gøre deres Mening gældende — vi andre, som ikke formaar det, bliver kun som Brikker, der flyttes, uden at vi selv faar Indflydelse — vi maa holde os udenfor. Det lyder overbevisende, alligevel beror det paa en Misforstaaelse. Hvad Nytte vil den enkelte Kvinde kunne have af, at hun kan hævde sin Mening i et Parti, hvis hun staar alene med den — ingen som helst. Først i det Øjeblik, hun har en Flok bag sig, der slutter sig til og støtter hende, faar hendes Ord Magt ogsaa overfor dem, som paa Forhaand staar ligegyldige og uforstaaende. En Hær er lidet værd, naar den ingen General har til at føre sig, men en General uden Hær er slet intet værd.

Indtil det modsatte viser sig at være Tilfældet, tror jeg, at der er Plads indenfor Partierne til Arbejde for vor særlige Sag; af den Grund mener jeg, det er fejl at slaa ind paa ny uprøvede Veje, før det viser sig, de gamle er ufarbare. Men vi har jo ikke ønsket Del i vort Lands Styre alene for at faa det kunstige Skel mellem Mand og Kvinde slettet, men lige saa fuldt, fordi vi levende interesserer os for og